

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Borgartún 29, 105 Reykjavík

Sími: 545 8800. Bréfasími: 545 8051

Netfang: nel@nel.is

Tilv.: 22020004

Ákvörðun nr. 3/2023

Þann 20. febrúar 2023 kom nefnd um eftirlit með lögreglu saman til fundar og tók eftirfarandi ákvörðun nr. 3/2023.

Málsatvik

Nefnd um eftirlit með lögreglu barst þann 21. febrúar 2022 erindi [REDACTED] sem framsent var frá Lögreglustjóranum á höfuðborgarsvæðinu. Í erindinu eru gerðar athugasemdir við meinta refsiverða háttsemi starfsmanna embættis Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu þegar [REDACTED] var handtekin og færð í fangaklefa þann 12. desember 2021. Fram kemur að [REDACTED] hafi orðið fyrir meintu kynferðisbroti sem og lítillækkandi meðferð á meðan vistun í fangaklefa stóð. Einnig eru gerðar athugasemdir við að [REDACTED] hafi hvorki fengið að ræða við lækni né lögfræðing.

Meðfylgjandi framsendu erindi voru upptökur úr fangaklefa og fangagangi, frumskýrsla og handtökuskýrsla frá Lögreglustjóranum á höfuðborgarsvæðinu.

Forsendur nefndarinnar

1.

Nefnd um eftirlit með lögreglu starfar á grundvelli VII. kafla lögreglulaga nr. 90/1996, sbr. breytingar á þeim með lögum nr. 62/2016. Helstu verkefni nefndarinnar, sbr. 1. mgr. 35. gr. a í nefndum lögum, eru að taka við kærum á hendur starfsmanni lögreglu fyrir ætlað refsivert brot við framkvæmd starfa hans annars vegar og taka við kvörtunum vegna starfsaðferða lögreglu eða framkomu starfsmanns lögreglu sem fer með lögregluvald hins vegar. Undir hið síðarnefnda falla kvartanir vegna háttsemi eða starfsaðferða sem ekki verða taldar refsiverðar en gætu meðal annars leitt til þess að lögreglumaður yrði áminntur í starfi eða æskilegar breytingar gerðar á starfsháttum og verklagi. Nefndin skal, sbr. 2. mgr. 35. gr. a, greina hvað felst í erindum sem henni berast og koma þeim til meðferðar hjá viðkomandi embætti.

Með vísan til framangreinds fellur það almennt ekki undir valdsvið nefndar um eftirlit með lögreglu að endurskoða eða fjalla um almennt mat lögreglu á beitingu úrræða á grundvelli lögreglulaga eða almennt um framkvæmd rannsóknar sakamála, beitingu rannsóknarúrræða eða um ákvarðanir handhafa ákærvalds um það hvort rétt sé að gefa út ákæru í máli. Hlutverk nefndarinnar er hins vegar að taka afstöðu til þess hvort um sé að ræða ámælisverðar starfsaðferðir eða framkomu lögreglumanna við framkvæmd slíkra verkefna. Í því felst nánar tiltekið (og til dæmis) að taka afstöðu til þess hvort kvartað sé yfir því að háttsemi þeirra starfsmanna lögreglu sem að máli komu hafi ekki verið í samræmi við eðlilega starfshætti eða lög eða hvort starfsaðferðir hafi að öðru leyti farið út fyrir það sem eðlilegt var í því tilviki.

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

2.

Nefndin um eftirlit með lögreglu óskaði eftir frekari upplýsingum frá embætti Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu þann 22. september 2022.

Svar embættisins barst nefndinni þann 2. janúar 2023. Meðfylgjandi var dagbókarfærsla lögreglu vegna málsins. Í svari embættisins kemur m.a. fram að engar sérstakar upplýsingar sé að finna í málsgögnum um ástæður þess að kvartandi var vistuð í fangaklefa frekar en á [REDACTED]. Þá eru engar upplýsingar að finna hvort hafi verið samband við [REDACTED] vegna ástands kvartanda í fangaklefa. Loks kemur hvorki fram í gögnum málsins hvernig einstaklingsbundnu mati vegna einstaklinga í sjálfsvígshættu hafi verið hættað í tilviki hennar né hvort það hafi farið fram.

[REDACTED]

3.

Undir valdsvið nefndarinnar fellur hvernig tilteknir þættir lögreglustarfsins eru framkvæmdir eða ef lögregla lætur hjá líða að sinna lögmætu hlutverki sínu, sbr. 2. gr. laga nr. 90/1996, þ.e. að gæta almannaoýggis og halda uppi lögum og reglu, að leitast við að tryggja réttaröryggi borgaranna og stemma stigu við afbrotum og koma í veg fyrir athafnir sem raska öryggi borgaranna og ríkisins, vinna að uppljóstrun brota, stöðva ólögmæta háttsemi og fylgja málum eftir í samræmi við það sem mælt er fyrir um í lögum um meðferð sakamála.

4.

Nefnd um eftirlit með lögreglu ber að greina hvort erindi sem henni berast vegna háttsemi lögreglu feli í sér kvörtun yfir starfsháttum eða kæru vegna ætlaðrar refsiverðrar háttsemi starfsmanna lögreglunnar. Af erindi [REDACTED] er ljóst að kvörtunin lýtur að framkomu starfsmanna embættisins.

Nefnd um eftirlit með lögreglu fór ítarlega yfir erindi [REDACTED] og þau gögn sem henni bárust frá Lögreglustjóranum á höfuðborgarsvæðinu. Gögn málsins bera með sér var kallað eftir lögregluaðstoð kl. [REDACTED] desember 2021. Lögreglan fékk það staðfest kl. [REDACTED] sama kvöld að [REDACTED]

[REDACTED] þar sem hún hafi dvalist á vegum og að beiðni [REDACTED]. Miðað við þá vitneskju hefði lögreglunni mátt vera ljóst að viðkomandi væri í sérstaklega viðkvæmri stöðu sem mögulega hefði kallað á vistun á heilbrigðisstofnun, viðveru eða a.m.k. skoðun heilbrigðisstarfsmanns. Þá er skráningum málsins verulega áfátt. Því er mat nefndarinnar að uppi sé verulegur vafi á hvort verklagsreglum [REDACTED] hafi verið fylgt í umræddu tilviki.

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Af yfirferð nefndarinnar á gögnum málsins verður ekki séð að starfsaðferðir lögreglu í fangaklefa þann [REDACTED] desember 2021 hafi sýnt fram á mögulega refsiverða háttsemi starfsmanna Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu.

Með hliðsjón af því hvernig málsatvikum var lýst í kvörtun [REDACTED] og þeim gögnum og upptökum sem nefndin hefur undir höndum, telur nefnd um eftirlit með lögreglu að uppi séu vísbendingar um mögulega ámælisverða háttsemi starfsmanna lögreglu, sbr. 2. mgr. 35. gr. a. laga nr. 90/1996. Af því tilefni er erindið sent Lögreglustjóranum á höfuðborgarsvæðinu til þóknarlegrar meðferðar.

Erindið er einnig sent umboðsmanni Alþingis með vísan til 2. mgr. 2. gr. laga nr. 85/1997 um umboðsmann Alþingis.

Niðurstaða

Erindi [REDACTED] er sent Lögreglustjóranum á höfuðborgarsvæðinu til þóknarlegrar meðferðar.

Erindið er einnig sent umboðsmanni Alþingis til upplýsinga.

Reykjavík, 20. febrúar 2023

Skúli Þór Gunnsteinsson
formaður

Kristín Edwald

Þorbjörg I. Jónsdóttir